

МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ.

1. Міжнародні конфлікти: поняття, суб'єкти, предмет, типи конфлікту.

2. Методи попередження і вирішення міжнародних конфліктів.

Дослідження показують зменшення кількості міжнародних насильницьких конфліктів в загальній кількості війн. Так, за підрахунками англійського соціолога-міжнародника Е.Луарца, якщо за період з 1400 р. до кінця ХХ ст. приблизно половина збройних конфліктів, що сталися в світі були між державами, то за чотири післявоєнні десятиріччя із 127 "значних" війн лише 37 належать до категорії міжнародних.

Предметом міжнародного конфлікту може бути:

- використання ресурсів або власність на них;
- виключне право на ресурси або контроль над існуючими чи потенціальними ресурсами;
- статус, престиж, чи старшинство сторін;
- переконання, установки, поведінка, соціально-політична, економічна організація якої-небудь спільноти, що не відповідає бажаним стандартам другої сторони і т.д.

Слід розглянути типи міжнародних конфліктів. По-перше, це між-державні конфлікти. Такий конфлікт часто виникає в результаті агресії. Цілями агресії є: скорочення території або зміна кордонів другої держави; зміна погоджених в міжнародних договорах демаркаційних ліній, втручання в справи іншої держави; досягнення змін в уряді іншої держави; нанесення шкоди для того, щоб добитись якихось поступок. Якщо дії однієї держави класифікуються як агресія, то відповідні дії іншої - є самооборона.

Другим типом міжнародних конфліктів є національно-визвольні війни.

Третій тип міжнародних конфліктів - це внутрішні інтернаціоналізовані конфлікти або "змішані". Це особливий вид міжнародного конфлікту. Для цього виду конфлікту характерним є те, що у внутрішні конфлікти (громадянську війну) втягуються інші держави, в першу чергу великі.

Крім цього існують і інші класифікації міжнародних конфліктів: виділяють конфлікти між великими державами; військово-політичними блоками; між державами, що входять у блоки і позаблоковими державами; конфлікти між високо розвинутими країнами і країнами, що розвиваються; конфлікти всередині однієї економічної системи і між країнами, що належать до різних систем. Суб'єктами конфлікту можуть бути сусідні держави, держави колонії і метрополії, і т.д.).

Міжнародні конфлікти в своєму розвитку можуть проходити певні стадії:

Мирна (на цій стадії відбувається дискусія по спірним питанням); проміжна (на цій стадії одна із сторін, або обидві намагаються здійснити тиск на противника, загрожуючи використати силу); воєнна стадія (використовується сила).

В другому питанні слід визначити основні методи попередження і вирішення міжнародних конфліктів. Існує метод "уникнення" конфлікту. Це досягається шляхом ізоляції від інших, уникнення відкритих комунікацій з іншими державами.

Попередити конфлікти можна контролюючи ситуацію, своєчасно виявляючи зародження конфліктів. Існуючий сьогодні механізм контролю над конфліктами включає в себе міри "сигнального знаходження" конфлікту.

Функції "сигнального знаходження" виконують різні органи ООН. Вони збирають і аналізують інформацію; спостерігають за виконанням регіональних домовленостей в області контролю за озброєнням; встановлюють контроль над недопущенням в зони потенційно конфліктні зброї і воєнних формувань; організовують інспекції демілітаризованих зон і місць зберігання зброї;

проводять розслідування повідомлень про порушення мирних договорів організують проведення переговорів про виникнення конфронтації.

В 70-і роки ХХ ст. Д.Бдумфелдом і А.Лейсом була розроблена концепція стратегії управління конфліктами. Ціль цієї концепції - попередження, стримування локальних конфліктів. Такі цілі досягаються завдяки:

- стимулювання економічних, політичних, соціальних реформ в країнах, що розвиваються;
- ефективного локального управління;
- виявлення і усвідомлення можливості повстання;
- використання механізмів ООН для більш раннього припинення вогню і виходу із стану міждержавної ворожнечі;
- політичне, а не на воєнне втручання великих держав;
- договір між великими державами про сфери невтручання і т.д.

Важливу роль в розв'язанні конфлікту грає посередництво. Останнім часом досить часто використовуються миротворчі операції (операції по "підтримуванию миру", превентивна дипломатія, і т.д.).

З 1985 р. миротворчі операції розповсюдились і на внутрішні конфлікти. Крім ООН практика миротворчих операцій стала використовуватися регіональними міжнародними організаціями. Хоча примусові дії є прерогативою ООН (роззброєння сторін, порушників режиму припинення вогню; силове забезпечення режиму заборонених зон; знищення неконтрольованих військових формувань і підрозділів, чий дії загрожують режиму припинення вогню; забезпечення загального порядку в районі конфлікту; силова ізоляція району конфлікту а від зовнішніх дестабілізуючих факторів).